

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

A törvény megszavazva.

A szőlők felujtását tárgyazó törvény javaslat az országgyűlés által letárgyaltatván: elfogadtatott *s így az ige testté vált.*

Ha valaki a szőlők felujtása körül elismerést érdemel, ha valakinek a szőlészek köszönettel tartoznak: *az első sorban Dr. Darányi Ignác földművelésügyi Miniszter urat illeti meg.*

Bár az elődök kezdték meg a nagy munkát, de hogy az megoldás elé került: *az ő erős akaratának eredménye.*

Vannak, akik politikailag a törvény javaslatot kifogásolták; hát hiszen mi is jobban szerettük volna, ha úgy alkottatott volna meg, hogy *az első öt év kamatait az állam viselte volna.*

De hát ha úgy nem lehetett: *igy is jó.*

Jó, pedig azért, mert minden kipusztult szőlőterület felujtására adnak kölcsönt, ha bár más *adósságokkal terhelve van is.*

Jó, mert nem kell a tőke fizetés miatt aggódani, az részletesen történik. S mi hisszük azt, hogyha a kormány látni fogja, hogy az évi ráta-fizetések terhesek, egy újabb törvény javaslattal a határidőt megfogja hosszabbítani, s így a fizetési ráta összegeket kevesbiteni fogja.

Jó azért, mert a betelepített szőlők értéke megleendő, mivel az eladásnál a vevő, a hátralevő terhek viselését is elfogadja, mely körülmény a szőlő értéket emelni fogja.

Jó végre azért, mert a törvényben kifejezés adatott annak is, hogy a felujtás alatt álló szőlők is fognak az előnyben részesülni.

A dolog illetően állapotban a gazda alkalmazkodjék az új helyzethez.

Iparkodjék alkalmas alany vesszőket termelni, mert ez év

őszén s a jövő év tavaszán keresett lesz. Készitessen ojtványokat, mert ha valaha volt vevő reá, ugy az a jövő évben meghatványozódik.

Miután pedig a törvény életbe lépte után az *Agrár-bank* is megkezdi a szőlők felujtása tekintetében a működést: *ezeket a körülményeket, a gazda most már jól gondolja át, s saját jól felfogott érdekében alkalmazkodják hozzá.*

Tavaszi fagyok.

A szőlős gazdát örökös aggodalomban szokták tartani a tavaszi fagyok.

Ez az amitől, különösen azon időtől fogva, mióta a szőlőültetések a sik, lapos helyeken is eszközölnetnek — a gazda fél.

Iparkodtak is ez ellen, ugy a tudomány, mint a gyakorlat terén védelmet találni. De őszintén szólva: *még biztos eljárást felfedezni nem sikerült.*

A tudományos világ megállapította, hogy borus időben nincs annyik az elfagyástól tartani, mint a tiszta derült éjszakákon.

Ezt a gyakorlati szőlősgazdák is tapasztalták. Ezzel tisztában vannak.

Az is elvult fogadva egy ideig, hogy ha szél fúj, a fagy nem tesz oly erős károkat; ámde ezen elmélet megtört az 1876 évben; amidőn is május hó 23 és 24-én éjjel dühöngött nagy szél nemcsak a lapos helyeket, de az egyébkor ment, partoldalokon levő szőlőket is a szó szoros értelmében tönkretette.

Azon körülményből kifolyólag, hogy a borus éjszakákon a fagy a szőlőkben nem tesz oly kárt, mint derült éjszakákon, azon megállapodásra jöttek, hogy természetes felhőket kell a szőlőterület felett előidézni; s ez füst képzés által érhető el.

Ezen elmélet azután több helyütt gyakorlatban is keresztül vitetett. S nem éppen eredmény nélkül. Hallottunk, olvastunk oly eseteket, ahol a gondos gazda a füstöléssel eléggé megmentette szőlőfakadásait a tavaszi fagytól.

Ezen modozata a védekezésnek, ott ahol keresztül vihető: nem megvetendő, sőt ajánlható.

Ámde a legtöbb szőlő a legtöbb helyen ugy fekszik, hogy a füstöléssel az egyes gazda nem érhet célzt.

Legtöbb szőlőterület keskeny és hosszant nyulik fel a hegyoldalon, oly helyen egyes gazda nem érhet célzt.

Ilyen helyen csak ugy lehetne célzt érni, ha az egymás mellett levő szőlők tulajdonosai, oly területen, amely a célznak megfelel: *egyesül-nének*, Egyesülve állnának a védelem terére.

Ez még nálunk kivihetetlennek látszik; de az öntudatos gazdálkodás, majd össze hozza az embereket a közös védelemre. Különösen

remélni lehet azt ma napság, midőn a hegyközségek megalakulásával, sok oly dolog fog valósulni, melyre eddig ösmerve az emberek sájátságait, mosoly nélkül gondolni sem lehetett.

Ott ahol a szőlők nem keskeny hosszúak, hanem inkább négyzet alakúak, leginkább sík helyen, ahol a védekezésre leginkább is van szükség: igen is lehet a füstöléssel védekezni. Igen ajánljuk, tegyenek vele kísérletet. Különösen pedig kertekben igen czélszerűes lehet védekezni.

Az eljárásra nézve sokféle tanácsot lehet olvasni, sőt az élelmes emberek már kész olcsó füstölő anyaggal is szolgálnak, persze jó pénzért. Pedig hát ezen utóbbira alig van elkerülhetlen szükség.

Egész olcsón lehet szalmás trágyával vagy egyéb gazzal füstölni; és pedig a következőképen:

A légáramlat tavasszal különösen leginkább éjszakkélet, vagy éjszokról jön; tehát ugy kell a füstölésre szánt szalmás ganajt vagy gatz a szőlőben elhelyezni, hogy ha bármely oldalról fuj a szél: ott meggyújtásra kész alkalmas anyagot találjon, egymástól 30—40 méterre rakva.

A fagy leginkább hajnal felé szokott bekövetkezni; — s nem jó oly hirtelen, hogy a *figyelmes gazdát készületlenül találja*.

Először is a levegő hűvösödik le, vagy szél, vagy eső következtében. Ha a levegő így lehűvösödött, embereket kell készenlétben tartani, akik is éjfélután egy már kész tűzrakás mellett álljanak.

Kéznél tartandó a hévmérő, s ha látják, hogy az alá száll: akkor késedelem nélkül kell a szalmás ganajrakásokat vagy gatz azon irányon meggyújtani, ahonnét a légáramlat jó, s éleszteni a tüzet addig: *mig a nap fel nem jő*, más szóval: mig a hévmérő nem kezd emelkedni.

Ismételni kell ezen eljárást hajnalonként addig: *mig a levegő fölnem melegszik*.

Igaz, hogy ezen eljárás nem annyira költséges, mint fáradságos. De hát azon nagy érték, melyet vele megmenteni lehet, megérdemli, hogy a gazda vele foglalkozzék.

Van egy más eljárás is, amelylyel némileg a tavaszi fagytól védekezni lehet. De csak a korai fagytól. És ezen eljárás a tavaszi munka beosztásában van.

Aki korán kezdi a tavaszi szőlőmunkát, annak szőleje korábban fejlődik. Tehát olyan helyeken, ahol a tavaszi fagvoktól félni lehet: nem kell a tavaszi munkával felette sietni; különösen a szőlőtő megmetszésével.

A fagyok leginkább május 1—10-éig szoktak fellépni. Van ugyan eset, hogy május hó vége felé is törtönik fagy; ez ellen már a metszéssel védekezni nem lehet.

A szőlő megmetszése után rendszeren 6—10 napig könnyezik, mig a könnyezés tart: a rügyek nem törnek elő.

Tudni kell ezt, hogy a szőlőtő, ha megmetszve nincs: a vesszőn levő legfelső rügyek törnek először elé.

E két körülmény figyelembe vétele mellett a metszést a nevezett veszélyes területen april hó vége felé kell megkezdeni.

Az ápril hó vége felé, igaz, hogy a vessző felső rügyci némelykor, különösen melegebb időjárás mellett, kezdenek hajtani, de az is igaz, hogy az alsó szemek, melyek a termést hozni hivatottak, még alszonak.

No most már, ha a tőkét a hó végén metszük, május elején föllépni szokott fagyok még nem találnak kihajtott rügycet; s így ha van is némileg kihajtva. *de az egész nincs, a fagy-kár is kisebb lesz.*

Ezen körülmény is igazolja, hogy az őszi metszés némely tekintetben nem előnyös.

A legjobb védekezési mód az, ha az ültetésnél tesszük meg a tavaszi fagyok elleni védekezést; ha olyan lapos helyekre, ahol a tavaszi fagyok eddig is károkat tettek: *ne telepítsünk új, költséges szőlőt.* Hanem olyan magaslatokra fektessük be pénzünket: *ahol elvétve, ritka esetben szokott a tavaszi fagy károkat okozni.*

Nem vagyok jósló, ne is legyen igaz a jóslatom; de az 1896-ik év tavaszától félek, mert a 6-os számú év tavaszi fagya már nem egyszer tette egészben vagy részben tönkre szőlőfakadásainkat és termésünket.

Ezen aggodalmamban foglalkozom a tavaszi fagy kérdésével.

Abonyi Erneszt.

A jaquez jövője.

Kis lapunk mult évi 12-ik számában egy czikk jelent meg, melyben az lett bemutatva, hogy Franciaországban a jaquezt elég nagyban használják alanyul.

Én is tanulmány tárgyává tettem a jaquez szőlővessző tulajdonait, s azt tapasztaltam, hogy az sokkal több figyelmet érdemel, mint azt nálunk eddigelé az általánosságban részesítik.

Nem tartózkodom kijelenteni, hogy én a zaquezt felette sokra és nagyrabecsülöm, s én annak nagy jövőt jósolok.

A jaquez egyenesen választott faj arra, hogy hazánk nemes borait továbbra is termelhessük. Mert legtöbb oly magas hegytetők, oldalak és dombok, ahol azelőtt a legnemesebb borok termettek, a jaquez által egész bátran betelepíthetők.

Ösmerek meredek, köves, ösmerek meszes hegyoldalt, ahol a jaquez 11 év óta diszlik.

Tizenegy év elég idő egy talaj tulajdonságainak felösmerésére. Ha a sziklás, szátaz, ha a meszes hegyoldalban 11 éven át vigan élt a jaquez, akkor az ő jövőjéhez nem fér szó. Ilyen helyekre egész biztosan lehet a jaquezt akár direkttermés, akár beajtás tekintetéből telepíteni.

Ellenben a jaquez túlkötött fekete vályogban nem a legjobban diszlik.

Rendeltetése tehát az emelkedett, délnek fekvő száraz, köves, esetleg kevésbé mészkes talaj, ahol a ripária nem találja jól otthon magát.

Ha ezt a tulajdonságot elmondottuk, most még egy másik tulajdonságról kell megemlékeznünk.

A másik tulajdonsága az, hogy a reá eszközölt nemesítés nem hoz annyi termést, mint a ripáriakon eszközölt nemesítés. Így tehát reá

észszerűen oly európai faj nemesítendő, melyeknél nem a mennyiség, de a midőségre fektetjük a fősúlyt.

Ha elmékedésünkkel idáig elértünk és megfigyeljük azon körülményt, hogy mely fajok diszlenek a délnek fekvő hegyoldalakon, vagy tetőkön és mik azok tulajdonságai, akkor három szőlőfajt kell megnevezni.

1-ör a furmint. A furmin quantum termelésre nem alkalmas, mivel nagy termést nem ad; ama kiváló jó tulajdonságáért becsültetik, hogy alkalmas helyen, alkalmas időben nemesak beérik, de meg is töped, mely körülménynél fogva a borok kiralyát állítja elé. S így minőségében pótolja mennyiségét.

2-szor. A rajnai rizling hazája a délnek fekvő száraz talaj. Itt teljesen beérik, sőt a nemes rohadásba is átmenve, oly illatos és szeszdus bort ad, mely minőségét tekintve kiváló, mondhatni a második helyet foglalja el. Ezen szőlőfaj nem terem sokat, de jót.

3-szor. A rozsdás muskolat. A rozsdás muskolatnak meg van ama tulajdonsága, hogy mint a furmint alkalmas helyen és időben ő is megtapad. Így tehát minőségben a furminnal vetekedik. Sőt abban, hogy kellemes illata is van és dusan terem: azt felülmulja.

Ezen felsorolt három faj termésénél nem a mennyiséget, de a minőséget keressük, s azt alkalmas helyen meg is találjuk.

Mivel pedig a jaquez oly helyeken is diszlik, ahol ezen nevezett fajok bogyójai megtöpödnek, illetőleg nemes rohadásba esnek; azt ajánlom, hogy akinek délnek fekvő köves, esetleg részben meszes talaja van: ott jaquezt telepítsen, s reá furmin-, rajnai rizling- vagy rozsdás muskolat fajokat nemesítsen.

Ha így jár el, lesz oly szőlője, mely nemesak a többi pinczében levő borok, és a gazda szőlészeti tekintélyét emeli, de egyszersmind dus jövedelmet is ad. Mert bor lesz ezután sok, de igazán kitűnő bor, mely a régi borok kiralyát megközelítse: minél kevesebb lesz.

Erre is kell tehát a gazdának törekedni, s arra is, hogy egyébként nem értékesíthető talaját értékesítse.

Dr. Kröczer-féle párosítás.

Legujabb időben a dr. Kröczer-féle párosítás van napirenden.

Ezzel foglalkoznak a szakférjak, a szaklapok; maga dr. Kröczer ur pedig egész készséggel tárja fel az ő titkát, az eljárását, melylyel szerinte lehet egyedül helyesen és czélszerűen eszközölni a nemesítést.

Nekünk is volt alkalmunk dr. Kröczer ur előadásait hallani és volt alkalmunk az ojtás készítését kivitellel látni. Így azon helyzetben vagyunk, hogy róla elmondhatjuk nézetünket.

Először is tisztelettel nyilatkozunk dr. Kröczer ur nemes törekvéseiről, még akkor is elismerés illeti, ha csak egy lépéssel viszi elő az új szőlőkultúra még mindig elég nehéz szerepét.

Dr. Kröczer ur elmélete a körül fordul meg, hogy az ojtványok készítésénél minél kevesebb sebet kell ejteni; — hogy a metszlapoktól minden idegen anyag távol tartassék.

Hát ez nem új dolog. Ezt minden öntudatos szőlész hangoztatta már sokszor, számtalanszor.

Ezen alapon kezdetek az angolnyelves párosítással felhagyni, és kezdték az egyszerű, nyelvnélküli párosítást eszközölni.

Sokan, nagyon sokan tettünk már ezzel kísérletet.

Ami a metszlapoknak minden idegeu anyagtöli távoltageását illeti, ez is egyik feladat volt. Ez alapon nyert életet az, hogy a párosításnál a kötés előtt hólyagpapir-lapocskát használtak az ojtás helyének eltakarására.

Voltak, akik a hólyagpapirt a raffiával történt összekötés után csavarták az ojtásra, mások ismét stanióllal takarták be az ojtásokat; — míg ismét némelyek hólyaggal csavartak be; mások ismét hidegen folyó viaszt, egyesek pedig oly viaszt használtak, mely kihülés után mint egy védfal vette körül az ojtás helyét.

Nagyban tért hóditott ezután a parafának használata, ez mindazért volt, hogy a metszlapoktól az idegen anyagokat távol tartsa.

S mindez arra vezetett, hogy a hol nagyban eszközlik az ojtást, az elmondott eljárásokkal és elbánásokkal felhagyva, a legegyszerűbb eljárásához jöttek vissza, s ott vannak a mai napon is. És ez az egyszerű eljárás abból áll, hogy a kész ojtványt, az ojtás helyén, kevés marhatrágyával kevert agyaggal kenik be és pedig, ha az ojtásokat egyéb kalamitás nem éri: elég sikerrel.

Mint mondám tehát, dr. Kröczer ur eljárása más kiadásban egész régi keletű. A különbség csak az, hogy ő gummi szalaggal csavarja be az ojtványokat az ojtás helyén; és az, hogy ő a gummi szalaggal előbb csavarja be a sebhelyeket, azután köt.

Hogy ítéletet, érthető ítéletet mondassunk, azt kérjük: mit ér el dr. Kröczer ur a gummi szalaggal? azt, hogy az idegen anyagokat a sebhelyektől távol tartja.

Részben még talán azt, hogy ha kötanyaga elrohad: a két össze állított vesszőrészt távol tartja, és hogy a gummi szalag egyenletesen szorít. De egyebet semmit...

Mit értünk el például az ojtóviaszszal? különösen azzal, mely az ojtványra kenve, megkeményedett? Azt, hogy az idegen anyagokat távol tartotta, s ha a kötanyag elrohadt: szilárd tartalmánál fogva az ojtványokat összetartotta.

És mégis elhagytuk. Miért? Azért, mert azt tapasztaltuk, hogy kevés perczenet le lehetett vele elérni.

Mit értünk el a hólyagpapir használattal, ugyanazt, hogy az idegen anyagokat távol tartotta; és mégis elhagytuk. Miért? csekély volt a perczenet.

Hasonlóképen voltunk a hólyag és marhabél alkalmazásával. Sőt ezen utóbbival még az is bekövetkezett, hogy az állati részből álló hólyag és bél a földben feloszlott, és annak alkatrészei oly anyagokból állottak, melyek a metszlapok széleihez, a vesszőhéjához értek s azokat életképességüket tönkre tették s így a forradás utját állták.

Nagy húhóval hóditott tért a parafa; készültek a parafakötő-gépek, s ime alig 3—4 év elteltével az is kezd a divatból kimenni.

Nem szenvedem azon tudást, hogy a gummi-szalag nem-e oszlik fel a földben? mert kérem a föld mindent megemészt. S ha feloldódik: nincsenek-e abban oly zsíros vagy egyéb anyagok, melyek a közvetlen mellette levő metszlapok szélére károsan hatnak.

Ezt nem tudom, csak kérdem. De ha úgy történnék, akkor azután egyenesen a gummi szalaggal veszünk idegen alkatrészeket a metszlapokhoz.

De ettől eltérve, ez sem zárja jobban el az idegen alkatrészeket, mint a viasz. S a gummi szalagnak az a kis hibája is van, hogy drága. Mint hallottuk, egy kilo 12 frt, melyből 2400 db ojtvány készíthető.

Tizenkét frt áru viaszszal 40 ezer ojtványt is be lehet kenni.

Ez tehát a különbség!

A gummi szalag légmentesen zárja el a sebhelyeket. Ezt dr. Kröczer ur helyesnek találja. Én pedig s velem nagyon sok száz szőlész azt parancsolja az ojtó embereinek, hogy a kötéseket ne eszközölje sűrűn, de ritkán, hogy a forrany képződés, illetőleg fejlődésnek nagyobb és szababbb tér adassék.

Nem magamról beszélek. Utalom olvasóimat a szaklapokban megjelent cikkekre, az ott közzétett rajzokra, mindenütt azt fogja olvasni s a rajzokban látni, hogy a kötés ritkán eszközöltessék.

Pedig hát a raffiával is lehetne sűrűn és így elég légmentesen kötni.

Ha már most az olvasó emlékébe idézi az eddig e tekintetben megjelent cikkeket és rajzokat s egybeveti azzal, hogy dr. Kröczer ur légmentesen zárja el a sebhelyet: egy egészen új nézetet lát nyilvánulni és azt kérdi: hát melyik az igazi?

Dr. Kröczer ur sima lapokat és nem angolnyelves párosítást ajánl és eszközöl.

E tekintetben mi más nézetet nyilvánítottunk, és a mellett foglaltunk már állást.

Mi az angolnyelves párosítást az általunk elmondott okoktól eltérve, még azért is ajánljuk, mert munkásaink ezzel biztosabb sikert érnek el, míg a sima két lap közül durva kezükkel legalább felét elcsusztatnák.

Azután ha az elcsuszott metszlapokat gummival betakarjuk, ki tudja megítélni: mit takar a gummi?

A kötéshez egy gépet s kötésre egész vékony pamutot használ.

A gép csinos szerkezet. A varrógép mintájára van; s mint az, ez is lábbal hajtható.

Dolgozni elég jól dolgozik, de nem köt jobban, mint az emberi kéz s az ára 42 frt.

Dr. Kröczer ur eljárását úgy találtuk, hogy az egybe illesztett meszlapot, ha gummi szalaggal betakarta, a jobb kezébe fogva vitte a géphez, pamuttal leendő becsavarás végett.

Ebből és a körülményből azt látjuk, hogy amint az ojtvány gummi szalaggal becsavartatott, letenni nem szabad, de azonnal a géphez kell vinni kötés végett. Így az ojtást egész tökéletességében egy embernek

kell végezni. Így alig lehet többet elkészíteni egy nap alatt 350 drbnál, pedig ennyit egy ügyes ojtó szabadkézzel könnyen elkészít.

A pamutra nézve is, a vékonyságát tekintve, egész határozottan azt mondom, hogy az, ha az ojtás korán, kirakás előtt eszközöltetik, s egy pár hétig a nedves homokban áll: elrohad s az egész ojtás szét esik. Hiszen kérem azt velem együtt tapasztalták szőlész társaink, hogy még az elég vastag spárga is elrohad 14—20 nap alatt a homokban.

Összegezve, bár a szorgalom és az elmélet előtt kalapot emelek, de azt hiszem, ezen ojtási módokat felett is a gyakorlat rövid idő alatt napirendre tér.

És én pedig maradok annál, hogy ojtatok angolnyelves párosítással köttetek — ha korán kezdem — megsodrott és megviaszkolt spárga- és hárászszal, ha pedig azonnal elültetem: tiszta raffiával, melyet azután agyag és marhatrágya keveréssel mázolok be.

Nem tollbaroz-viszketeg iratta velem ezen cikket, — mert én dr. Kröczer ur kutatása előtt kalapot emelek, — de amit elmondottam, az az én meggyőződésem.

Az ültetés.

A szőlők ültésének ideje röviden elérkezik. Egész ideje, hogy arról is röviden megemlékezzünk.

A főszabály az, hogy a szőlőtőinknek magas nyaka ne legyen, de ezzel járó szabály az is, hogy az ojtás helye mélyen ne jusson a földbe.

A magas nyaku tőke sokat veszít életerejéből azon körülménynél fogva, ha a tőke nyakát a nap süti, a szél éri. A mélyen elhelyezett ojtás pedig a nemes részről hajt gyökereket.

Ha már magas nyaku tőkénk van, annak erejét és életét úgy biztosíthatjuk, ha azt földdel körül vesszük. A mélyre helyezett ojtásét úgy, hogy ha azt minden év tavaszán a nemesből eredt gyökerektől megtisztítjuk.

Hogy azonban ezeket a bajokat kikerüljük, az ültetésnél úgy járunk el, hogy az ojtás helye a földszíneben legyen, úgy és akképpen, hogy éppen ki ne legyen.

Az amerikai vesszőket, melyeket telepnek akarunk használni, úgy ültessük el, mint a régi európai szőlőket, hogy a felső szem a por-színével legyen.

A tőketávolságot a faj, a hely, a művelési szándék szabályozza. Kövér, dus talajban, hol a növekedés nagynak ígérkezik, nem elég egy négyzetméter távolság; legalább 120 czm. négyzetméter távolságra ültendő. — Emelkedett, kevésbé dus talajban, elég egy négyzetméter.

Lugos műveléshez legkevesebb 150 czm. tőketávolság és 130—140 czm. sortávolság szükséges. Séta-lugosnál ennél is több kell.

A vessző, ha sima, elég jó, ha az vas után ültetetik. Gyökeres vesszőnél már egy bővítő fa furó is használandó.

A fő dolog az, hogy a vesszőt az elültetés alkalmával jól meg kell

földdel tömni, hogy levegő ne szoruljon melléje. Mert a levegő megromlik, s a megromlott levegő a vessző megpenészesedését idézi elő. A penész pedig a vessző héját megemésztí, ahol pedig a vessző héja elromlik, ott a tő élete is rövid ideig tart.

Kétszeresen kell vigyázni a gyökeres vesszők ültetésénél. Azért tehát nem lehet eléggé ajánlani azt, hogy az ültetés vízzel történjék, hogy a víz pépet idézvén elő, az a legkisebb hézagokat is betöltse.

Ültetni akkor legjobb, ha a föld már átmelegedett. A vesszőt akkor legalkalmasabb ültetni, mikor kezd életre kelni. Az életrekelés jele: a rügyek kidudorodása.

Az elültetett vesszőket nagyon helyes behantolni. Egyes kis dombocskát kell csinálni földből az elültetett vessző felé, s kitakarni csak akkor kell, ha már hajtani kezd.

Ekkor azután már ki kell takarni, mert a hajtások fehérekké lesznek; azután ha az ilyen fehér hajtást kibontás után a forró nap megsüti: össze ég, elfonnyad, elromlik; s a tőke pedig kénytelen fiók-szemet hajtani ki. Ez azután a kérdés, hogy beérik-e?

A sima vesszőket elültetés előtt ezélszerű egy pár napig vízben áztatni, hogy így magát nedvességgel tele sziván: egy ideig önmagából táplálkozzék.

A sima vessző alsó izületén ezélszerű a héjat felszakgatni azért, hogy ott a nedvességet előbb felvegye, azután a seb kiforrni akarván: forrany képződjék, mely kiindulási pontja leend a gyökérzetnek.

A gyökeres vesszők gyökereit, ha azok gödörbe ültetnek, nem kell visszakurtítani. De ha vas után lesznek elültetve: vissza metszendők.

A gyökeres vesszőt az ültetés után nem kell azonnal megmetszeni. Jó vele várni addig, míg megindul s ekkor metszendő meg.

A sima vesszőket felette hosszúra hagyni s így ültetni felesleges. Elég 45—50 czméter. Ezen alul már csak később képződik gyökér, akkor is gyenge. Ellenben a felsőbb gyökérzet idők multával majd aláhatol.

Ezek összevonva azon szabályok, melyekre az ültetésnél figyelemmel kell lenni.

A metszésről.

Sok mindent össze olvastam a szőlők metszéséről, s sok kísérletet is tettem. Őszintén megvallom, hogy a sok különböző nézetek olvasása s a sok kísérlet nem kis kárommal járt.

Én azt tapasztaltam, hogy ahány ember annyi szokás, ahány szőlész annyifélekép okoskodik a metszést illetőleg. Pedig a metszést illetőleg az arany szabály az, hogy minden tőke úgy metszessék, s annyira termeltessek, amennyit elbir.

Például, ha egy tőkét a metszés által erején túl hajtunk, mulhatlanul megboszulja magát. Csak egy pár évig lehet túl erőltetni: s a kimerülés okvetlenül bekövetkezik.

De vanuak fajok, melyek a tulhajtást csakhamar megsinlik.

Egészen más elbánás alá esnek a sétalugas szőlők metszései. Azok

ritkán vannak ültetve, gyökérzetük nagy területet foglalnak el, sok tápanyaggal és így nagy erővel rendelkeznek: itt lehet a termést erősen fokozni. De sorokba, egyenlő, például 1 m. távolságra ültetett szőlőknél: egy bizonyos határt nem szabad túl lépni.

Altalában azt az elvet vallom, hogy sorokba, egyenlő, egy méter vagy 120 cm. négyzet távolságra ültetett szőlőknél, a tőkétet túl erőltetni nem szabad.

En is hódoltam azon eszmének, hogy tőkémét túl erőltettem, reá metszettem s az eredmény ma szomorú.

Először is csapon csapot hagytam s a vége az lett, hogy a tőkém egész neki magasodtak. És ma ez nagy baj, mert az ilyen neki magasodott tőkéken az idén már silány vesszők vannak. Silány vessző a tőke visszaesésének a jele. S most amely tőkét visszametszhetem, ott még némileg bízom a jövőben; de a melyiket alsó nyers vesszők hiányában vissza nem metszhetem, annak beharangoznak: akár már most kivágathatom.

Különösen károsnak látom a reá metszést a kadarka tőkénél. Legjobban elbirják pedig a fehér fajok, közöttük nevezetesen a mézes fehér, a fehér kadarka, az olasz rizling, a damaskusi muskolat, a fürj tojás, és a többi csemegefajok általában.

Mindannak daczára senkinek sem ajánlom, hogy ojtvány szőlőjét a metszéssel túl erőltesse.

Teljesen elég az, ha a fehér fajoknál: két csapon 2—3 szemes egy-egy termő csapot hagyunk, és rajta két, egy szemes egy éves csapocskát, mely majd a jövő évre lesz mint csapos vessző termésre hagyandó. A fekete fajoknál különösen a nemes kadarkánál még a kisebb reá metszés is elég.

Az oportó valamivel többet el bir.

Ellenben a direkttermők közül a jaqueznál viszont az áll, hogy ha azt nem szál vesszőre vágjuk, hanem csapra: felette csekély termést hoz. Azért tehát azt leghelyesebb úgy metszeni, ha egy tavalyi csapra egy szál vesszőt meghagyunk s azt karikába kötjük.

Ez a jaqueznál nem túl terhelés, mert ez a szőlőfaj terméseit a vessző felsőbb rügyein hozza ki.

Szóval a metszésnél nemcsak azt kell nézni, hogy ez évben sokat teremjen; de azt is, hogy a tőke sokáig éljen.

Tehát jusson is és maradjon is.

Egy öreg szőlész.

Kérdések és feleletek.

188. **Kérdés.** A lapokban olvastam, hogy igen jó eredményt lehet elérni a szemzéssel, ha azt úgy vesszük keresztül, hogy a fás nemes gallyról a rügyet egy kis fás részszel levágjuk, és azután az alanyon is hasonló területen a héjat levágjuk, s a nemes rügyecskét a lappal együtt az alanyon metszett helyre kötjük.

Mit mond ehhez t. szerk. Ur? tett-e már ilyen ojtással kísérletet, s ha igen milyen eredménnyel?

F. G.

Felelet. Az az eljárás, melyet kérdésttevő felemlit: fás szemzésnek neveztetik, s annyit ér mint a kőrösi szentelt viz. Nem érdemes vele sem foglalkozni, annál kevésbé kísérletet tenni.

Nem ad sikert, mivel a nemes rügyet az ő kis lapocskájánál fogva nem lehet az alanyhoz kötni. De ha még oda lehetne is kötni, akkor sem adna sikert.

Nem mind szentírás ami a papíron nyomva megjelenik; azért tehát ebben az új szőlőszetben nagyon meg kell nézni, kinek a tanácsára lehet hallgatni és mely tanácsot lehet követni.

189. **Kérdés.** A mult évben láttam egy öt éves othelló szőlő táblát, elbámultam annak rendkívül nagy termése felett, elhatároztam, hogy én is ültetek: előbb azonban kérdést teszek arra, hogy alkalmas lesz-e neki a partos szőlőm alja, ahol legalább 1 méterre a legdusabb homokos vegyülékű tápdus talaj van? Ha igen, mit ültessek: sima avagy gyökeres vesszőket, és milyen távolságra?

Ideje-korán kérdelem, lehet-e az othelló szőlőtőt erdélyi karikásra vagy lugosra művelni? s így kifizeti-e magát? W. G.

Felelet. A hegylábánál levő lankás fekvésű talaj rendszeren dus termésű szokott lenni, mivel pedig az othelló csakis tápdus talajban áll ellent a filloxerának: *ott egészen jól fogja magát érezni.*

Ha lugos művelés mellett akarja kezelni, akkor legalább két méter tőke távolságra tessék a vesszőket ültetni, mivel szűkebb területen ha karikásra vagy lugosra akarja művelni: *sok, de apró szemű fürtöket hoz.*

Az othelló akkor kellemes csemege szőlő, ha a bogyók nagyok, s azok héjai a nap melege által, s a nedvesség hozzájárulásával lehetőleg megvékonyodtak.

Ez pedig úgy érhető el, ha a tőkék közé a nap besüthet. Különböben kemény héju apróbb bogyókat terem., s ízéből és édességéből is sokat veszít.

Ha azonban egy méter távolságra ülteti: akkor nem szabad lugosra nevelni; de lehet csapon csapokat hagyni: úgy is rengeteg termést hoz, *ez az áldott szőlőfaj*, mely méltán megérdemli, hogy jó talajban, ahol eléggé ellent áll, nagy gondnal szaporittassék.

190. **Kérdés.** Nekem van homoki talajba mintegy 10 ezer ripáriám eloskolázva. Már két évesek és elég erősek arra, hogy benemesíttethessenek, kérdelem: alkalmas lenne-e azokat ott helyben benemesíteni s mint kész ojtványokat kiszedni? G. F.

Felelet. Ha nincsen túl sűrűen ültetve az oskola, egész bátran be ojthatja. Nem ártana azonban a különben is sovány homokot egy kevés szuperfoszfáttal meghinteni.

191. **Kérdés.** Jaquez-táblám beakarom ojtani, azt mondják azonban, hogy a japuez-alanyon eszközölt nemesítés nem ad soha olyan dus termést, mint a ripátia alanyon nemesített. Való-e ez? Ha igen, milyen fajt tanácsol tek. Szerkesztő ur a jaquez alanyra ojtani? Dr. B. J.

Felelet. Az már meg van alapítva, hogy a jaquez-alanyon az ojtvány határozottan kevesebb termést ad, mint a ripárián. Ezen körülmény és a jaquez tulajdonsága egész megjelöli az irányt, melyen a jaquezt kezelni kell.

A jaquez száraz, köves esetleg kavicsos hegyoldalon levő talajba jól diszlik, azért tehát őt ott kell alkalmazni.

Mivel pedig az ilyen helyeken a bortermést illetőleg nem a mennyiséget, de a minőséget kell tekinteni: ott oly fajokat kell termelni, melyek nagyobb értékű bort adnak. Ilyenek a formin, a rozsdás muskotlat és a rajnai rizling.

Azon körülmény, hogy ezekből a régi, boldogabb időben is az ilyen helyeken kevesebb termett, mint a tápdus síkon vagy dombokon, megmutatja azt, hogy a száraz, kavicsos, köves hegyoldalon finom, értékes borokat kell a jaquez-alanyon termelni. Külömben ezen kérdésben a mai lapunkban egy cikket hozunk.

192. **Vérdés.** Olyan három éves bakator, olasz rizling és erdélyi fajokból álló szőlő kezelésére nézve kérnek tőlem tanácsot, a mely a múlt évben harmadik éves korában, erősen szál vesszőre, illetőleg karikásra volt metszve; az illetőnek igen bajos tanácsot adni, mert ha azon utasítást adom neki, hogy a célszerű csapos metszéshez térjen vissza s adjon helyes irányt a fejlődésnek, nem fogadja meg tanácsomat, ha pedig a ménesi karikásozást folytattatom, idő előtt kimerül, visszaesik a drága szőlő.

Vidékünkön sokan hozzá kezdtek több évvel ezelőtt a szőlő-telepítéshez, de leginkább tapasztalatlan, tudákos vinczellérek kezelik, akik alig várják, hogy a nemes ojtvány egy erőteljes a vesszőt hozzon, azt azonnal meghagyják szál-vesszőnek, illetőleg karikásnak; a második évtől pedig folytonosan karikázzák, ha elég erőteljes a tőke, a negyedik évtől kezeve már két szál vesszőből alakított karikással is, nem ügyelve a fajra, valjon szálvessző- vagy csapos művelésre alkalmas-e; így még a kadarkát is karikásra mivelik.

Ha ezekről, illetőleg a szőlő helyes metszéséről kis lapunkban utasítást méltóztatnék még egyszer közzé tenni, nagy köszönettel venném, így tapasztalaton alapult tanácsát az illetőkkel közölném.

M. E.

Felelet. Dús talajban, ha a tőkének feje már van, a negyedik, esetleg ötödik évben, különösen ha a tőkék egy méternél távolabb vannak egymástól, lehet karikára művelni, de nem minden fajt. Például a kadarka határozottan nem alkalmas a karika művelésre. A rizling fajok igen is alkalmasak, melyek egyébként is kitűnő és apró bogyóju szőlőt adnak. Még a bakator is megtűri a karikás művelést, csak hogy nem igen érik be teljesen; a jaquez pláne megkivánja.

Egyébként kérdésére lapunk mai számában hozott „A szőlők metszése” című cikkünk ad bővebb választ.

193. **Kérdés.** Van egy 3000 tőkéből álló Ripária Portális telepem, a mely most már 8 éves; az elmúlt őszkor midőn a vesszőket levágtam, hagytam a tőkéken 1—2 szál szálvesszőt, a melyen a tavaszkor az ugynevezett kalapácsos zöld ojtást akarom eszközölni. Erre vonatkozólag kérném rövid becses választ, hogy szabad-e egy tőkén 2 drb szálvesszőt hagyni? 2-odszor, a tőke fejből előtörő hajtásokat szabad-e meghagyni és pedig hányat? Továbbá a megengedett tőkefejből kitörő hajtásokra szabad-e sima zöld ojtást eszközölni? Ezen kérdésekre vonatkozólag kérném rövid választ, miután nem szeretnék ismét olykép járni mint a mult őszön. Ojtottam ugyanis a mult évben 4000 drbot zölden; az ojtványok remekül fogtak, de őszkor azt tapasztaltam, hogy $\frac{2}{3}$ része éretlen maradt, ennek oka pedig az volt, mert telepem vegyes Ripária volt, s a nem tetsző tőkéket kidobtam hogy fajtisztaság kedvéért e jó Portális tőkéket ledöntsem; s minden jó tőkén a melyen az ojtvány eszközöltetett 1—2 szál vesszőt hagytam ojtatlanul döntésnek. Ezek a szál vesszők elvették a tőke erejét s ojtványaim nagyobb része éretlen maradt. Ennek okáért éreztem indítatva magamat önhöz fordulni becses tanácsáért.

Egyszersmind megjegyzem, hogy tőkéim rendkívül dus fejlődésűek az elmúlt évben csaknem 3 öles vesszőink voltak.

Siklós.

S. J.

Felzet. Abból a célból, hogy egy tőkén lehet-e két szál vesszőt kalapácsos zöldojtás készítése végett meghagyni, s hogy az azokon eszközölt zöldojtványok sikerülnek-e, először azzal kell tisztába lennünk: milyen erősek a tőkék, milyen távol vannak.

Az ön állítása szerint a tőkék erősek, tehát igen is elbirnák két szál kalapácsos vesszőt; csakhogy a zöld ojtásokat ne sűrűn eszközölje. Egy szál vesszőn elég 3—4 ojtványt eszközölni.

Ha azonban célt akar érni, s azt akarja, hogy a kalapácsos zöldojtványok erősekké fejlődjenek s jól beérjenek: figyelemmel legyen arra, hogy a zöld ojtás elég légáramlatot és nap sütést kapjon. Szóval, hogy ne legyen a szomszéd tőkékkel beárnyékolva, ne legyen a légáramlattal elzárva.

Külömben ha a szomszéd tőkék lombosak lesznek, ismét ott lesz ahol a mult évben, ismét nem érnek be.

A tőkéből előtörött hajtásokat e célból szintén meg kell gyomlálni s legfőlebb 2—3 szál hajtást meghagyni. Ezek szintén beojthatók; de ismétlen a fődolog az, hogy gyakran tisztitassanak hogy el ne lombosodjanak. Mert egy rókáról két bőrt lehuzni nem lehet.

Hogy sok vessző hozam is legyen, meg a zöldojtások is megerősedjenek és beérjenek: abból nem lesz semmi.

194. **Kérdés.** Mi egy hektoliter Othelló bornak az ára? Vajjon az othellót érdemes-e termelni.

Zákány

M. G.

Felelet. Egy hektoliter othelló bor ára 20 frt. Még van néhány hektoliter eladó.

Én az othellót felette becses szőlőfajnak találok és ösmerem. Ezt elmondottam már számtalanszor. S szemben most is bárkivel erősitem.

Azért, mert minden bajoskodás nélkül könnyű az ültetés módja. Harmadik évre jól és később rendkívül sokat terem. Bora igen jó Szőlője kellemes csemege szőlő. Gyönyörű hamvas színű, s vastagos héja miatt, könnyen szállítható. És ami fő alkalmas talajban ellent áll.

Nálunk tiz éve díszlik.

195. **Kérdés.** A kézben eszközlött ojtványok készítésénél lekel-e szedni az alanynak szeméit illetőleg rügyeit? Ha igen mi előny rejlik abban?

G. A.

Felelet. Miután a kézben eszközlött ojtványok ez idő szerint legnagyobb részt Richter-féle ormos eloskoláztatásban részesülnek, s így az ojtáshoz közel eső szemek csak kevés földdel takartatnak, ennek következése az, hogy a kevés föld gyorsan átmelegszik és sok esetben az ojtáshoz közel álló szemek kihajtanak. S így nagyon természetesen a tő működése is megkezdetvén, ha ennek eleje nem vétetik, a reá alkalmazott ojtás elhanyagoltatik. S amint erősödik az alanyból előtörött hajtás, úgy satnyul el és esik vissza az ojtás. Ez okból azután úgy gondolják megakadályozni az alany kihajtását ha az ojtáshoz közel eső első és második szemek rügyet eltávolítják.

Ott ahol az alany vesszőkben erősen bővelkednek, nem járnak el helytelenül, ha a kézben eszközlött ojtványok alanyain levő az ojtásboz közcleső első és második rügyet eltávolítják.

Ellenben ahol drága pénzért szerezik be az alany vesszőket, s így a gyökeres ripáriát sokra becsülik: ott nem kell a mondott két felső rügyet eltávolítani.

De figyelemmel kell kísérni az ojtványok fejlődését, és ha úgy tapasztalják, hogy daczára annak, miszerint az ojtvány összeforradása kezdetét vette; s az alany még is kihajtott: ekkor egész egyszerűen az alany hajtását éles késsel a rügy teljes kimetszésével el kell távolítani. Ha pedig azt tapasztalják, hogy az ojtványnál a forradás beállítására nincs kilátás: úgy az alany hajtását nem kell kivágni, mert abból pláne ha hosszú, igen alkalmas gyökeres vesszőt nyerünk.

196. **Kérdés.** Be kell-e, a karókat, az ültetés alkalmával egyidejűleg az ültetéshez szűrni?

B. K.

Felelet. A karóknak az ültetéshez való egyidejűleg történt beszurás mellett az szőlő, hogy ez esetben a kapások a fiatal ültetéseket a kapával munka között nem sérthetik.

197. **Kérdés.** Sziveskedjék velem tudatni, hogy a most tavasszal

fordított földben lehet-e a fordítás megtörténte után azonnal telep czéljából ripáriát ültetni?

C. M.

Felelet. A frissen fordított föld nem alkalmas az ültetésre. Nem, mert a föld darabos. Csak is oly fordított földben lehet sikerrel ültetni, amelyik legalább a télközepén lett megfordítva.

Különfélék.

Kérjük lapunk t. megtartóit, hogy előfizetéseiket megújítani, akik pedig hátralékban vannak a hátraléki összeget beküldeni sziveskedjenek.

Ripária Portalis. Aki egészen fajtiszta portalis telepet akar létesíteni, azzal tudatjuk, hogy egy uri embernél van 3000 szál fajtiszta *ripária portalis* vessző eladó. — Ezrét 30 frtjával adja. A fajtisztságért mi is elvállaljuk a felelősséget. Aki meg akarja venni, az megfelelő előleg beküldése mellett forduljon hozzánk, s mi azt részére megszerezük.

Eladó homoki szőlő. 20 magyar hold teljesen beállott, most ötödik évre fakadó, s így ez évben már nagy jövedelmet adó, tisztán nemes kadarkából álló teljesen immunis homoki szőlő kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

A szőlő a bpest-kassai vonal egyik kiágazó szárnyvonalának egyik *indóháza* mellett van; úgy, hogy oda a közlekedés könnyű, a termést pedig az állomásra helyezett vagonban levő kádakba lehet egyenesen hordani, s így bárhová olcsón szállítani. Bővebben a szerkesztőség.

Uj földfuró. Blatniczky István gyöngyösi késessel földfurót készítettem, melyet ő azonban helyesen javított. Ezen földfuró az eddigi furókat az én nézetem szerint felülmulja, mert vele a földet úgy lehet furni, mint a fát szokták. Miután pedig kisebb-nagyobb lyukú készítettik, *különösen a gyökeres vesszők ültetésénél lehet czélszerűen alkalmazni.*

Darabja 7, 8, 9 és 10 frt. Az árak a furó vastagsága szerint változnak. A legvékonyabb 10, a legvastagabb 24. cm. átmérőjű. Ha előfizetőink valamelyike ohajt ilyent birni, tessék hozzánk fordulni: *mi az illetőnek elkészítettjük.*

Eladunk: 30 ezer válogatott vegyes sima ripáriát.

ojtás alá való ezre	.	.	.	.	.	.	.	15 frt.
ültetni való	»	.	.	.	.	.	.	8 »
oskolázni való	»	.	.	.	.	.	.	4 »

20 ezer sima jaquezt									
ojtás alá való ezre	.	.	.	.	.	.	.	.	12 »
ültetni való »	.	.	.	.	.	.	.	.	6 »
3000 sima herbemont									
első osztály .	.	.	.	.	.	.	.	.	12 »
másod osztály .	.	.	.	.	.	.	.	.	6 »
10 ezer sima othellót, ezre									
első osztály .	.	.	.	.	.	.	.	.	20 »
másod osztály .	.	.	.	.	.	.	.	.	10 »
3 ezer gyökeres othellót, ezre									30 »

A megrendeléseknél kérünk 25%-tőli előleget, és egyúttal körülírni hogy hol van a vasuti vagy hajózási leadó állomás. Hozzánk intézett levelekhez kérünk 1 db 5 kros bélyeget csatolni, s azonnal válaszolunk.

A Tokaj-hegyaljához tartozó tállyai lakos **Boross József szőlőbirtokos** eladja saját termésű felesleges I. és II. osztályú gyökeres vegyes ripária, I. és II. osztályú sima Vitis-Solonis vadvesszőt; gyökeres és sima furmint ojtványaimat; 88 évi saját termésű aszú borát, vérszegényeknek egyetlenegy orvosság; jó szamorodni borát, kis üstön főzött szilva, és szőlő törköly pálinkáját, olesó áron.

Élősövény

csemeték és szőlőajtványok.

Gledicsia (koronatövis, Krisztus tövis vagy tuskéslepényfa.) Minden sövény növény között a legelső, gyorsan fejlődik. nem csemetézik és sűrű izmos tövisseivel ember és bármi állatnak ellent áll. Szőlők kertek udvarok, csűrök, legelők stb. körülkerítéséhez a legalkalmasabb s legolcsóbb örökös sövényt képez. **1000 db csemete ára 4 frt.** Elegendő 100 méterre két sorral. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Ezeknek friss, csiraképes magvaiból is kiloszámrá.

Szőlőajtványok, európai és amerikai, gyökeres és sima szőlővesszőkről árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

az „Érmelléki első szőlőajtványtelep“ vezetősége.

Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Nyomatott Kohn L. könyvnyomdájában Gyöngyösön.